

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL KELIŲ PRIEŽIŪROS IR PLĖTROS PROGRAMOS
FINANSAVIMO ĮSTATYMO NR. VIII-2032 2, 3, 6, 9 STRAIPSNIŲ IR ĮSTATYMO 2 PRIEDO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-1250, KELIŲ ĮSTATYMO NR. I-891 17
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-1251 IR ADMINISTRACINIŲ
NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 463 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-
1252 (TAP-18-608(2)) (TAIS Nr. 18-6688)**

2018-06-13 Nr.

Vilnius

Rengėjas: Susisiekimo ministerija.

Tikslas: pritarti Seimo nario V. Sinkevičiaus inicijuotiems Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 2, 3, 6, 9 straipsnių ir Įstatymo 2 priedo pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-1250, Kelių įstatymo Nr. I-891 17 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-1251 ir Administracinių nusižengimų kodekso 463 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-1252 ir pasiūlyti Seimui juos tobulinti.

Įstatymų pakeitimų projektais siūloma:

- nuo 2020 m. sausio 1 d. kelių naudotojo mokestį, mokamą transporto priemonių valdytojų už laikotarpį, kuriuo yra naudojamas kelių infrastruktūra, pakeisti į kelių rinkliavą, mokamą už keliais nuvažiuotą atstumą, siekiant užtikrinti principus „teršėjas moka“ ir „naudotojas moka“;
- kelių rinkliava būtų mokama už naudojimąsi **Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais keliais** ir nustatoma, kad už naudojimąsi vietinės reikšmės keliais (gatvėmis) rinkliava nemokama (**galėtų būti apmokestinamas naudojimasis valstybinės reikšmės krašto ir rajoniniais keliais**);
- siūlomas minimalus rinkliavos tarifas 0,035 Eur, o maksimalus rinkliavos tarifas 0,16 Eur už nuvažiuotą kilometrą. Palyginimui, Lenkijoje minimali ir maksimali ribos yra 0,039-0,39 Eur, Slovakijoje - 0,08-0,234 Eur, Vokietijoje - 0,141-0,288 Eur, Austrijoje - 0,162-0,4368 Eur;
- planuojamas **investicijų poreikis** elektroninės sistemos diegimui, įgalinančios įgyvendinti atstumo principu paremtos kelių rinkliavos apskaičiavimą, surinkimą ir kontrolę, **yra apie 130 mln. Eur (pažymėtina, kad būtų naudojamos Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšos ir jos išdėstomos 2019 - 2021 metais)**; Planuojamos metinės pajamos iš kelių rinkliavos siektų 110 mln. Eur, kas sudaro daugiau nei dvigubai šiuo metu surenkamų kelių mokesčio pajamų (46 mln. Eur). Planuojami kelių rinkliavos infrastruktūros (fizinės ir informacinių technologijų) metiniai aptarnavimo kaštai būtų iki 30 mln. eurų.

Esama situacija:

- transporto priemonių valdytojai **moka kelių naudotojo mokestį už naudojimąsi magistraliniais keliais**, kurį galima sumokėti už dieną, savaitę, mėnesį ar metus ir jis nepriklauso nuo nuvažiuoto atstumo, pvz., dienos tarifo ribos yra 5 – 11 eurų, priklausomai nuo transporto priemonės tipo; **už naudojimąsi valstybinės reikšmės krašto ir rajoniniais, tai pat vietinės reikšmės keliais mokestis nemokamas**;
- laikinis mokestis nėra tinkamas vietiniams infrastruktūros naudotojams, kai už trumpą atstumą sumokamas nepagrįstai didelis mokestis, pvz., tiek už važiavimą tranzitu per Lietuvą, tiek už važiavimą keliu mažą atstumą, šiuo metu mokamas vienodas mokestis, t. y., kuo nuvažiuotas atstumas ilgesnis, tuo mažesnis 1 km įkainis.
- smulkiuoju verslu užsiimantys asmenys važiuoja trumpesnius atstumus, dabar taikoma laikinė vinjetės apmokestinimo sistema sukuria palankias verslo sąlygas vežėjams, važiuojantiems didelius atstumus, ir neužtikrina lygių konkurencinių sąlygų.

Esmė:

- **pritarti Įstatymų projektams ir pasiūlyti Seimui juos tobulinti pagal šias pastabas ir pasiūlymus:**
 - ✓ atsisakyti kai kurių sąvokų apibrėžimų, tikslinti sąvoką „kelių rinkliava“;
 - ✓ siūloma įtvirtinti pereinamojo laikotarpio nuostatas, užtikrinsiančias, kad nebūtų pažeisti transporto priemonių ar jų junginių valdytojų, sumokėjusių kelių naudotojo mokestį už naudojimąsi magistraliniais keliais, interesai ir nustatyti Įstatymų projektų įsigaliojimo datą 2020 m. liepos 1 d.
 - ✓ Pagal Susisiekimo ministerijos pateiktą papildomą informaciją bendras planuojamos kelių rinkliavos objektų nuvažiuotas atstumas 2016 m. buvo 1 622 490 000 km, darant prielaidą, kad, įvedus rinkliavos sistemą, nuvažiuota gali būti apie 10 procentų mažiau, pajamos sudarytų apie 110 mln. Eur (vidutinis rinkliavos tarifas už km 0,0763 Eur);
 - ✓ Pažymėtina, kad pvz., **N3 kategorijos transporto priemonėms (virš 12 tonų, vidutinis tarifas 0,0979 Eur) kaina už 50 km būtų 4,89 Eur, 100 km – 9,79 Eur, 300 km – 29,37 Eur (kai dabar mokama 11 eurų už dieną), t. y., už 11 eurų galima būtų nuvažiuoti tik 112,4 km.**

Derinimas:

- Europos teisės departamentas ir Lietuvos automobilių kelių direkcija derino be pastabų;
- Derinimo pažymoje pateikiami argumentai dėl:
 - ✓ Finansų ministerija atkreipia dėmesį, kad turėtų būti gautos išvados iš VŠĮ „Investuok Lietuvoje“ dėl galimybių šį investicijų projektą įgyvendinti kartu su privačiais investuotojais – Susisiekimo ministerija nurodo, kad kreipsis į „Investuok Lietuvoje“ jei Seimas pritaris įstatymų projektams.
 - ✓ Teisingumo ministerija siūlo nekeisti galiojančios apmokestinimo rūšies – mokesčio instituto, o tik nustatyti kitokią jo skaičiavimo tvarką (siejant jo mokėjimą su nuvažiuotu atstumu), taip pat pažymi, kad Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, jog esminiai mokesčio elementai turi būti nustatomi įstatymu (pagal Įstatymo projektą Vyriausybei būtų suteikiama teisė spręsti, kurie keliai būtų apmokestinami) – Susisiekimo ministerija nurodo, kad Įstatymo projekte vartojamos sąvokos atitinka Direktyvos nuostatas ir pažymi, kad Vyriausybė tvirtina valstybinės reikšmės kelių sąrašą, todėl ir apmokestinamų kelių sąrašą turėtų tvirtinti Vyriausybė.
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2018 m. gegužės 31 d. išvadoje Nr. NV-1425 atkreipia dėmesį, kad turėtų būti siūloma tikslinti Įstatymo projektą, aiškiai nurodant, už kokios rūšies kelius rinkliava būtų mokama ir pagrįsti siūlomą Įstatymo projekto įsigaliojimo datą.
- Svarstyta 2018 m. gegužės 15 d. ir birželio 12 d. tarpinstituciniuose pasitarimuose – atkreiptas dėmesys, kad didėtų mokesčiai (rinkliava už nuvažiuotą atstumą) ir dėl to galima rizika dėl sumažėjusio tranzito ir neigiamų pasekmių Klaipėdos uostui, taip pat siūlyta ieškoti galimybių finansuoti ne Kelių priežiūros ir plėtros programos, o ES lėšomis.

Atitiktis Vyriausybės programai: įgyvendina Vyriausybės programos įgyvendinimo plano nuostatą „*Laikinės kelių naudotojo apmokestinimo sistemos (eurovinjetė) transformavimas į atstuminę elektroninę mokesčio sistemą, atitinkančią principą „teršėjas moka – naudotojas moka“*“.

Dalykinio vertimo išvada:

Atkreiptinas dėmesys, kad:

galėtų būti apmokestinamas naudojimas valstybinės reikšmės krašto ir rajoniniais keliais (šiuo metu tik magistraliniais);

nedidelio ar vidutinio intensyvumo kelių naudotojai esminio pokyčio nepajustų, mažai kilometrų nuvažiuojantys turėtų tam tikrą ekonomiją, tuo tarpu **intensyviai naudojantiems transporto priemones įmokos dydis kiltų.**

nepateikta verslo atstovų, kuriems turėtų įtakos siūlomi Įstatymų pakeitimai, nuomonė (projektas buvo paskelbtas TAIS, bet atsiliėpimų negauta);

Siūloma **teikti svarstyti Vyriausybės pasitarime.**

Patarėjas

Arvydas Nevas

Arvydas Nevas, tel. 8 706 63 787, el. p. arvydas.nevas@lr.lt